

היסטוריה דתי

לעולים חדשים

בבתי ספר דתיים

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק ראשון	—	(13x3)	—	39	נקודות
פרק שני	—	(22x1)	—	22	נקודות
פרק שלישי	—	(13x3)	—	39	נקודות
סך הכול	—			100	נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: מילון עברי-לועזי / לועזי-עברי.

ד. הוראות מיוחדות: בתשובותיך הבא עובדות, אל תסתפק בהערכות כלליות.

כתוב במחברת הבחינה בלבד. רשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון (39 נקודות)

ענה על שלוש מן השאלות 1-5 (לכל שאלה – 13 נקודות).

1. **הצג שתי** השפעות של האמנציפציה על היהודים.
הסבר כיצד התמודדו הנאציזם ואורתודוקסים עם המודרנה.
2. אחד הגורמים לפרוץ מלחמת העולם הראשונה הוא מערכת הבריתות שחילקה את מדינות אירופה לשני גושים יריבים.
הצג את מערכת הבריתות.
הצג גורם נוסף לפרוץ מלחמת העולם הראשונה.
3. **הצג שני** קשיים שאיתם התמודדו העולים בעלייה הראשונה.
הצג תרומה אחת של עולים אלה להתפתחות היישוב היהודי בארץ־ישראל.
4. **הסבר** מדוע השלטון הבריטי שיתף פעולה עם היישוב היהודי בשנים תרצ"ו-תרצ"ט (1936-1939).
הצג דוגמה אחת לשיתוף פעולה זה.
5. **הצג שני** סעיפים מן הספר הלבן השלישי (1939).
על פי אחד הסעיפים שהצגת, **הסבר** כיצד המדיניות של הבריטים בספר הלבן השלישי הייתה שונה מן המדיניות שלהם בהצהרת בלפור (1917).

פרק שני (22 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 6-7.

6. התפתחות הלאומיות היהודית

א. **הצג** גורם אחד להקמת אגודות "חובבי ציון".

הסבר פעולה אחת שעשה פינסקר כדי לקדם מטרה של "חובבי ציון".

(10 נקודות)

ב. בנספח לשאלה 6 מוצגת גלויה (מכתב עם תמונה), שפורסמה לכבוד כינוס הקונגרס הציוני החמישי (1901).

בגלויה באים לידי ביטוי האנטישמיות, שהייתה הבעיה של העם היהודי, וגם הפתרון שהציעה התנועה הציונית.

הסבר כיצד האנטישמיות באה לידי ביטוי בגלויה על פי אחד מן הרכיבים בה.

ציין מה היה הפתרון שהציעה התנועה הציונית.

הסבר כיצד פתרון זה בא לידי ביטוי בגלויה על פי אחד מן הרכיבים בה.

(12 נקודות)

7. המאבק בבריטים לאחר מלחמת העולם השנייה

א. בנספח לשאלה 7 מוצגת כרזה שפורסמה ביישוב היהודי לאחר מלחמת העולם השנייה בעניין ההעפלה.

על פי הכרזה, **הצג** את המטרה של מפעל ההעפלה.

הסבר כיצד מטרה זו באה לידי ביטוי בשני רכיבים מן הכרזה.

על פי מה שלמדת, **הצג שתי** דרכים שבהן ניסו הבריטים להיאבק במפעל ההעפלה.

(15 נקודות)

ב. על פי מה שלמדת, **ציין** דרך נוספת — מלבד ההעפלה — שבה נאבקו היהודים ביישוב נגד הבריטים לאחר

מלחמת העולם השנייה, **והצג** דוגמה אחת לכך. (7 נקודות)

פרק שלישי (39 נקודות)

ענה על שלוש מן השאלות 8-12 (לכל שאלה – 13 נקודות).

8. חרם ה־1 באפריל 1933 נמשך יום אחד בלבד. למרות זאת הוא היה חשוב בעיני הנאצים. **הצג** את החשיבות של החרם הזה בעיני הנאצים. **הצג** פעולה אחרת של הנאצים בשנות השלושים בגרמניה, שפגעה ביהודים מבחינה כלכלית.
9. **ציין שני** קשיים שהיו לרבנים בפסיקת הלכה בתקופת השואה. **הצג** שאלה הלכתית אחת שעלתה בתקופת השואה, ואת התשובה שענה הרב על שאלה זו.
10. **ציין שם של אחת** ממדינות ערב שחתמה על הסכם שביתת נשק עם מדינת ישראל, כשהסתיימה מלחמת העצמאות. **הצג** את פרטי ההסכם שעליו היא חתמה. **הצג** דרך לא צבאית שבה פעלו מדינות ערב לאחר מלחמת העצמאות, כדי להיאבק במדינת ישראל.
11. בשנות העלייה הגדולה (שנות החמישים) היו הבדלים רבים בין העולים לבין תושבי הארץ. **הצג** חשש (דאגה) של מנהיגי המדינה בתקופה זו בגלל ההבדלים בין העולים לבין תושבי הארץ. **הסבר** כיצד ניסו מנהיגי המדינה להתמודד עם הבדלים אלה באמצעות מדיניות "כור ההיתוך".
12. **הצג** התחייבות (הבטחה) אחת של מדינת ישראל מתוך הסכם אוסלו, ו**הצג** התחייבות אחת של אש"ף מתוך הסכם זה. **הצג** טענה אחת של המתנגדים להסכם אוסלו או טענה אחת של התומכים בו.

בהצלחה!

נספח לשאלה 6 — גלויה

(R. Arbel(ed.), Blue and White in Color-Visual Images of Zionism, 1897-1947, Tel Aviv, Beth Hatefutsoth, the Nahum Goldman Museum of the Jewish Diaspora, p. 17.)

נספח לשאלה 7 — כרזה

(R. Arbel(ed.), Blue and White in Color-Visual Images of Zionism, 1897-1947, Tel Aviv, Beth Hatefutsoth, the Nahum Goldman Museum of the Jewish Diaspora, p. 48.)